

Možnosti za razvijanje medkulturne zmožnosti pri jezikovnem pouku v osnovni šoli (na primeru izbranega gradiva za 6. razred)

MELITA ZEMLJAK JONTES

Univerza v Mariboru, Filozofska fakulteta, Maribor, Slovenija
melita.zemljak@um.si

DOI: <https://doi.org/10.18690/um.5.2026.12>

ISBN 978-961-299-173-9 (pdf; Univerza v Mariboru, Univerzitetna založba)

ISBN 978-961-6320-62-7 (pdf; Slavistično društvo Maribor)

Prispevek prinaša analizo zastopanosti medkulturne in večjezične zmožnosti v slovenskem izobraževalnem sistemu z vidika vsebin ter ciljev v učnih načrtih (2018 in 2025) za 6. razred pri predmetu slovenščina v osnovni šoli in z vidika zastopanosti gradiv v izbranem učbeniškem gradivu *Slovenščina v oblaku. Samostojni delovni zvezek za slovenščino v 6. razredu osnovne šole* s prikazom možnosti nadaljnjih obravnav.

Ključne besede: medkulturna zmožnost, jezikovni pouk, osnovna šola, učni načrt, učbeniška gradiva, slovenščina

The paper presents an analysis of the representation of intercultural and multilingual competence in the Slovene education system from the perspective of content and objectives in the curricula (2018 and 2025) for the 6th grade in the subject Slovene in primary school, and from the perspective of the representation of materials in the selected textbook *Slovenščina v oblaku. Samostojni delovni zvezek za slovenščino v 6. razredu osnovne šole* with a presentation of possibilities for further discussion.

Keywords: intercultural competence, language teaching, primary school, curriculum, textbooks, Slovene

Uvod

Jezik je nepogrešljiv del našega vsakdana, je del osebne in del nacionalne identitete. Zato je zelo pomembno spodbujanje uspešne dvosmerne komunikacije s temeljnim ciljem uspešnega sporazumevanja, in sicer tako med

učenjem kot tudi med poučevanjem, pri pouku slovenščine kot tudi pri pouku drugih predmetnih področij,¹ na vseh stopnjah formalnega izobraževanja, ne glede na materni jezik posameznika.² Pri razvijanju medkulturne zmožnosti je ključnega pomena izhajanje iz kulturnih zakonitosti primarnega okolja učečih se, prav tako pa tudi njihova aktivna vključitev v aktivnosti z raznovrstnimi jezikovnimi dejavnostmi, pri katerih je medkulturnost izražena bodisi eksplicitno (npr. s temami za obravnavo, z izbranimi besedili, z usvajanjem besedišča v konkretnih življenjskih situacijah) bodisi implicitno (npr. ob obravnavi določene besedne vrste z besediščem ali besedili, ki nudijo izhodišča za razmišljanje). Razvijanje medkulturne zmožnosti je pomembna tako za tiste učeče se, ki se vključujejo v (slovenski) jezikovni prostor in izobraževalni sistem, kot tudi za tiste, ki jim je uradni jezik države (slovenščina) tudi materni jezik in jezik izobraževanja. Prispevek v izhodišče razvijanja medkulturne zmožnosti postavlja tiste učeče se, ki jim je slovenščina materni jezik, tako pri analizi učnih načrtov za predmet slovenščina v osnovni šoli (6. razred drugega vzgojno-izobraževalnega obdobja) kot v izbranem učbeniškem gradivu.

Vloga, položaj slovenščine v Evropski uniji in v Sloveniji

Priporočilo Sveta Evropske unije v skupnem evropskem referenčnem okviru za jezike izpostavlja učenje jezikov, medkulturno razumevanje in sodelovanje kot podlago za opredeljevanje jezikovnih kompetenc, zlasti nanašajočih se na tuje jezike (2018: 3). Dokument Sveta Evropske unije *Ključne kompetence za vseživljenjsko učenje: evropski referenčni okvir (Priloga)* v nadaljevanju spretnosti (kot so kritično mišljenje, reševanje problemov, timsko delo, sporazumevalne in pogajalske spretnosti, analitične spretnosti, ustvarjalnost in medkulturne spretnosti) opredeljuje kot sestavne dele vseh osmih ključnih kompetenc (pismenosti; večjezičnosti; matematične, naravoslovne in inženirske kompetence; digitalne in tehniške

¹ Prispevek je nastal v okviru Raziskovalnega programa št. P6-0156 (*Slovensko jezikoslovje, književnost in poučevanje slovenščine*, vodja programa prof. dr. Marko Jesenšek), ki ga sofinancira Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije iz državnega proračuna.

² V prispevku je za posameznike, posameznice, učenke, učence ipd. uporabljena moška slovnična oblika, ki velja enakovredno za oba spola (razen v citatih, kjer je zapisano spolsko razlikovalno).

kompetence; osebnostne in družbene kompetence ter zmožnosti pridobivanja novih kompetenc; aktivnega državljanstva; podjetnostne kompetence; kulturne zavesti in izražanja). Vse te spretnosti obravnava kot enako pomembne, saj vsaka od njih prispeva k uspešnemu življenju v družbi, uporabljajo se v različnih okoliščinah, kombinacijah, se prekrivajo in povezujejo, podpirajo druga drugo (2018: 7–8). Pri tem razvoj pismenosti postavlja za temelj nadaljnjega učenja in nadaljnje jezikovne interakcije, pismenost pa opredeljuje kot sposobnost (2018: 8) »prepoznati, razumeti, izraziti, ustvariti in razlagati koncepte, čustva, dejstva in mnenja v ustni in pisni obliki z uporabo vizualnega, zvočnega in digitalnega gradiva na vseh področjih in v vseh okoliščinah. Pomeni sposobnost uspešnega sporazumevanja in povezovanja z drugimi na ustrezen in ustvarjalen način.« Izpostavljam še drugo kompetenco, večjezičnost, ki (2018: 8) »določa sposobnost ustrezne uporabe različnih jezikov za učinkovito sporazumevanje. Zanj na splošno veljajo iste glavne razsežnosti spretnosti kot za pismenost.« V izobraževalnem prostoru je vse bolj pomembna tudi digitalna kompetenca, ki (2018: 9) »vključuje samozavestno, kritično in odgovorno uporabo digitalnih tehnologij ter interakcijo z njimi pri učenju, delu in družbenem udejstvovanju.«

V 11. členu *Ustave Republike Slovenije* (1991) je slovenščina opredeljena kot uradni jezik Slovenije (in na območjih občin, v katerih živita italijanska ali madžarska narodna skupnost, je uradni jezik tudi italijanščina ali madžarščina). *Resolucija o nacionalnem programu za jezikovno politiko 2021–2025* kot osrednji cilj slovenske jezikovne politike opredeljuje (2021: 8) »[o]blikovanje skupnosti samostojnih govorcev in govork z razvito jezikovno oziroma sporazumevalno zmožnostjo v slovenščini, kakovostnim in učinkovitim znanjem drugih jezikov, z razvito bralno kulturo v slovenščini, z visoko stopnjo jezikovne samozavesti in z ustrežno stopnjo pripravljenosti za sprejemanje jezikovne in kulturne različnosti.« Kot »temelj vseh drugih pismenosti in [kot] ključna za razvijanje posameznikovih in posamezničinih sposobnosti ter njuno uspešno sodelovanje v družbi« je v *Nacionalni strategiji za razvoj bralne pismenosti za obdobje 2019–2030* (2019: 3) opredeljena bralna pismenost.³

Jezika se lahko učimo s treh ključnih položajev, tj. v okviru formalnega izobraževanja (na vseh stopnjah izobraževanja, torej v vrtcu, osnovni šoli, srednji šoli, na univerzi, z opredeljenimi cilji v učnem načrtu oz. kurikulu,

³ O gradnikih bralne pismenosti v slovenskem (izobraževalnem) prostoru v Haramija (2020).

v katalogu znanja, učnih načrtih študijskih predmetov), neformalnega izobraževanja (npr. z vključenostjo v interesne dejavnosti, izvenšolske dejavnosti, tudi z opredeljenimi cilji) in v okviru priložnostnega (informalnega) izobraževanja (kadar koli in kjer koli, v vsakodnevnih situacijah, kjer cilji učenja jezika niso zastavljeni).⁴ V okviru slovenskega formalnega izobraževanja je slovenščina *učni jezik* pri vseh dejavnostih v vrtcu, pri (vseh) predmetih v osnovni šoli in vseh vrstah srednjih šol, v vseh študijskih programih;⁵ jezik *področij dejavnosti* v vrtcu in *učni predmet* v osnovni šoli ter v vseh vrstah srednjih šol. Na spletnem mestu državne uprave Republike Slovenije je zapisano,⁶ da je obvladovanje učnega jezika prvi pogoj za uspešno delo v šoli, sploh, ker je šolski prostor pravzaprav večjezičen zaradi učečih se, ki vanj vstopajo z različnimi materinščinami in z različnim znanjem nematerin jezikov.⁷ Pomembno je, da je poudarjeno, da vzgojno-izobraževalni proces temelji na uporabi jezika in da je zato vsak učitelj, torej ne glede na predmetno področje, tudi učitelj jezika.

Medkulturna zmožnost

Medkulturna zmožnost je tesno povezana predvsem s ključnimi kompetencami pismenost, večjezičnost, državljanska kompetenca in je v *Ključnih kompetencah za vseživljenjsko učenje: evropski referenčni okvir* opredeljena kot zmožnost posameznika za učinkovito vključevanje v večjezično in večkulturno družbo s spoštovanjem kulturne raznovrstnosti, z zanimanjem za različne jezike ter za medkulturno sporazumevanje. Pri

⁴ *Ključne kompetence za vseživljenjsko učenje: evropski referenčni okvir* (2018: 7).

⁵ »Izjeme so študijski programi tujih jezikov; skupni študijski programi, ki se izvajajo s tujimi izobraževalnimi institucijami; študijski programi, ki jih visokošolski zavodi izvajajo v tujini; deli študijskih programov, ki jih izvajajo gostujoči visokošolski učitelji iz tujine; študijski programi ali deli študijskih programov, če se vzporedno izvajajo tudi v slovenskem jeziku, vendar se izvajanja v tujih jezikih ne financirajo iz javnih sredstev.« (Jesenšek 2024: 37)

⁶ Jeziki v vzgoji in izobraževanju (<https://www.gov.si teme/jeziki-v-vzgoji-in-izobrazevanju/>).

⁷ Na spletni strani je tako zapisano še, da se v šoli slovenščina ne pojavlja zgolj kot materni jezik, ampak tudi kot drugi jezik v različnih vzgojno-izobraževalnih situacijah: na obeh narodnostno mešanih območjih, kjer so otroci, učenci in dijaki dvojezični; pri vključevanju priseljencev; pri vključevanju Romov; za uporabnike slovenskega znakovnega jezika.

tem je treba spoštovati jezikovno ozadje vsakega posameznika, materni jezik pripadnikov manjšin ali oseb z migrantskim ozadjem ter uradni jezik ali jezike držav(e) kot skupnega okvira za sporazumevanje (2018: 8). Predstavljena državljanska kompetenca vključuje ozaveščenost o ciljih, vrednotah in politikah družbenih ter političnih gibanj z bistvenim poznavanjem evropskega povezovanja in z zavedanjem o raznolikosti in kulturnih identitetah v Evropi, svetu (2018: 10), pri čemer je pomembno tudi zanimanje za humanistiko in ustrezno medkulturno sporazumevanje, saj je vse to potrebno za pripravljenost na premagovanje predsodkov in sklepanje potrebnih kompromisov ter za zagotavljanje socialne pravičnosti in poštenosti (2018: 11).

Razvijanje medkulturne zmožnosti

V šoli je vsem udeležencem izobraževalnega sistema nujno nuditi čim več priložnosti za srečevanje z drugimi kulturami ter jim omogočiti izmenjavo kulturnih izkušenj in znanja. Pomemben cilj izobraževalnih dejavnosti je tako razvoj medkulturne zmožnosti, tj. sposobnosti ustrezne komunikacije s pripadniki druge kulture. »Spodbudno in medkulturno učno okolje, ki omogoča medsebojne stike med pripadniki različnih kultur, pripomore k premagovanju ovir pri komuniciranju ter k preseganju stereotipov in predsodkov.« (Vižintin 2010: 145) Pri tem ni v ospredju zgolj opazovanje podobnosti in razlik med kulturami, ampak tudi razvoj pozitivnega odnosa do različnih kultur, spretnosti kulturološko ustreznega komuniciranja in zavedanja sebe ter drugih. S tem se oblikuje identiteta večjezičnega človeka kot posameznika in kot pripadnika jezikovne/narodne/državne skupnosti. Razvoj medkulturne zmožnosti bi tako moral biti sestavni del vsakega namenskega učenja jezikov. Pomembno je, da udeležencem izobraževalnega sistema omogočimo uporabo vseh jezikov, ki jih zna, in sicer na primeren način, za učinkovito komunikacijo.

Vendarle pa se razvijanje medkulturne zmožnosti, ki naj bi jo obvladal vsak medkulturni govorec, nikoli prav ne zaključi, kajti, kot je poudarjeno v *Beli knjigi Sveta Evrope o medkulturnem dialogu* (2008: 29), se je je treba učiti, vaditi in jo ohranjati vse življenje, saj (Horvat: 111) »se ne more usvojiti sama po sebi, predvsem pa ni stalna. Nikoli ne moremo reči, da 100-odstotno obvladamo medkulturno zmožnost. Zato se morajo cilji, ki si jih postavimo pri pouku, neprestano spreminjati, obnavljati, prilagajati.«

Raziskava

Metodologija dela

Zaradi aktualnosti obravnavane teme razvijanje medkulturne zmožnosti pri pouku jezika v osnovni šoli sta bila najprej pregledana še aktualni učni načrt za predmet slovenščina za osnovno šolo (2018) in novo potrjeni učni načrt (2025), oboje za 6. razred (drugo vzgojno-izobraževalno obdobje). Na podlagi analize vsebin, ciljev, standardov oz. pričakovanih dosežkov, povezanih z razvijanjem medkulturne zmožnosti, je bilo za preverjanje prisotnosti obravnavane teme izbrano učbeniško gradivo *Slovenščina v oblaku. Samostojni delovni zvezek za slovenščino v 6. razredu osnovne šole*. V analizi je bila natančno pregledana in izpisana zastopanost medkulturnih komponent, ki so izkazane eksplicitno z izbranimi temami, z besedili ali besediščem, ponekod pa so izpostavljene tudi implicitno nakazane možnosti za obravnavo medkulturnosti; vse je osmišljeno z jezikovnimi oz. s skupnimi cilji učnih načrtov.

Učni načrt za predmet slovenščina v osnovni šoli

(UN 2018 in UN 2025)

Raziskava obsega pregled opredelitve predmeta, namena, vsebin in ciljev za predmet slovenščina v osnovni šoli (za 6. razred) v dveh učnih načrtih, tj. v učnem načrtu iz leta 2018 in v učnem načrtu iz leta 2025, ki bo v uporabi od 1. 9. 2026.

Učni načrt za predmet slovenščina v osnovni šoli (UN 2018)

V učnem načrtu za predmet slovenščina za osnovno šolo (UN 2018) je slovenščina opredeljena (UN 2018: 6) »kot prvi oz. materni jezik za večino učencev in učenk ter kot drugi jezik oz. jezik okolja za vse druge /.../ [, je] temeljni splošnoizobraževalni predmet v osnovni šoli. Učenci in učenke se pri njem usposabljaajo za učinkovito govorno in pisno sporazumevanje v slovenskem jeziku, še posebej v njegovi knjižni zvrsti, razvijajo zavest o pomenu materinščine in slovenščine, o slovenščini kot državnem in uradnem jeziku, o njenem položaju v Evropski uniji ter o njeni izrazni razvitosti na vseh področjih zasebnega in javnega življenja.«

Kot namen jezikovnega pouka je izpostavljeno razvijanje sporazumevalne zmožnosti v slovenskem (knjižnem) jeziku z zaznavanjem kulturnih, etičnih, duhovnih in drugih razsežnosti, s čimer se utrjujejo kulturna, domovinska in državljanska vzgoja ter medkulturna in širša socialna zmožnost (UN 2018: 6). Med splošnimi cilji je izpostavljeno (UN 2018: 7) »oblikovanje osebne, narodne in državljanske identitete ter razvijanje ključnih zmožnosti vseživljenjskega učenja – predvsem sporazumevanje v slovenskem (knjižnem) jeziku, socialno, estetsko, kulturno in medkulturno zmožnost, učenje učenja, informacijsko in digitalno pismenost, samoiniciativnost, kritičnost, ustvarjalnost, podjetnost ipd.«. V 1. cilju sta izpostavljeni oblikovanje pozitivnega razmerja do slovenskega jezika in do svojega prvega jezika (če ta ni slovenščina) ter zavedanja (UN 2018: 7) »pomembne vloge materinščine in slovenščine v svojem osebni in družbenem življenju«. Izpostavljeno je, da učenci (UN 2018: 7) »[t]ako razvijajo svojo jezikovno, narodno in državljansko zavest, spoštovanje in naklonjenost do drugih jezikov in narodov ter medkulturno in socialno zmožnost. Imajo jasno predstavo o razmerjih med jeziki ter o vlogi prvega jezika in tujih jezikov, vedo, da je slovenščina lahko tudi drugi ali tuji jezik, in to tudi upoštevajo v vsakdanjem življenju. Zavedajo se tudi vloge, ki jo je imela slovenščina v zgodovini slovenskega naroda; spoznavajo temeljne mejnike v razvoju slovenskega (knjižnega) jezika in slovenske pisave.« Drugi cilj izpostavlja razvijanje (UN 2018: 7) »zmožnost[i] sprejemanja, razumevanja, doživljanja in vrednotenja ter tvorjenja besedil v slovenskem knjižnem jeziku. Hkrati si [učenci] oblikujejo jezikovno in književno kulturo.« Učni načrt branje izpostavlja kot (UN 2018: 7) »priložnost za oblikovanje osebne in narodne identitete, za širjenje obzorja ter za spoznavanje svoje kulture in kulture drugih v evropskem kulturnem prostoru in širše. S spoznavanjem druge kulture in skupnih kulturnih vrednot [učenci] gradijo naklonjen odnos do drugih in drugačnih. Tako razvijajo svojo socialno, kulturno in medkulturno zmožnost ter ozaveščajo pogled na časovno umeščenost obravnavanih umetnostnih besedil.« Četrty cilj izpostavlja, da učenci (UN 2018: 7) »ob sprejemanju, razumevanju, doživljanju in vrednotenju ter tvorjenju besedil razvijajo svojo jezikovno (tj. poimenovalno, skladenjsko, pravorečno, pravopisno) in slogovno zmožnost, in sicer zato, da bi samozavestno uporabljali slovenski knjižni jezik za svoje osebne, učne, interesne ipd. potrebe.« S petim ciljem (UN 2018: 8) se »ob sprejemanju, razumevanju, doživljanju in vrednotenju neumetnostnih besedil [razvija] tudi [lastna] metajezikovna zmožnost – [pridobiva se] znanje o vlogah jezika ter o

značilnostih slovenskega knjižnega jezika, to pa [se dopolnjuje] z uporabo raznih priročnikov ter [osmišlja] z opazovanjem in prepoznavanjem vloge dane jezikovne prvine v neumetnostnih in umetnostnih besedilih.«

Med operativnimi cilji za področje Jezik (*razvijanje jezikovne, narodne in državljanske zavesti; razvijanje zmožnosti dvosmernega sporazumevanja; razvijanje zmožnosti enosmernega sporazumevanja; razvijanje jezikovne in slogovne zmožnosti* (poimenovalna zmožnost, skladienska zmožnost, pravorečna zmožnost, pravopisna zmožnost, slogovna zmožnost); *razvijanje metajezikovne zmožnosti*; UN 2018: 19–24) izpostavljam predvsem prvi operativni cilj, ki je seveda nujno povezan in prepleten z vsemi drugimi operativnimi cilji.

Za operativni cilj *razvijanje jezikovne, narodne in državljanske zavesti* je za 2. VIO zapisano naslednje (UN 2018: 19–20):

- Učenci in učenke opazujejo, primerjajo, prepoznajo in poimenujejo oz. opisujejo:*
- *sporazumevalne dejavnosti in razna sredstva za sporazumevanje;*
 - *svoj prvi jezik, okoliščine njegove rabe in svoje razmerje do njega;*
 - *poimenovalne, izgovorne in pisne podobnosti in razlike med svojim prvim jezikom in slovenščino (če ta ni njihov prvi jezik);*
 - *vlogo slovenščine v svojem življenju, okoliščine njene rabe in svoje razmerje do nje;*
 - *jezike v Republiki Sloveniji ter posebni status slovenščine v Republiki Sloveniji, italijanščine na dvojezičnem območju slovenske Istre in madžarščine na dvojezičnem območju Prekmurja;*
 - *status slovenščine zunaj Republike Slovenije;*
 - *državne jezike v sosednjih državah;*
 - *tuji jezik, ki se ga učijo, vzroke za njegovo učenje ter izgovorne, pisne in slovnične podobnosti in razlike med njim in slovenščino;*
 - *okoliščine za rabo knjižnega (zbornega) in neknjižnega jezika.*

Učni načrt za predmet slovenščina v osnovni šoli (UN 2025)

V letu 2025 je bil potrjen nov *Učni načrt za predmet slovenščina za osnovno šolo* (UN 2025). V opredelitvi predmeta je pojasnjen temeljni namen predmeta slovenščina kot splošnoizobraževalnega predmeta v osnovni šoli, pri čemer (UN 2025: 11) »je prvi oz. materni jezik za večino učencev in drugi jezik oz. jezik okolja v delu Prekmurja ter v delu slovenske Istre« in »se učenec usposablja za učinkovito govorno in pisno sporazumevanje v slovenskem jeziku, še posebej v knjižni zvrsti, razvija zavest o pomenu slovenščine in materinščine, o slovenščini kot uradnem, učnem in državnem jeziku, o njenem položaju v Evropski uniji ter o njeni izrazni razvitosti

na vseh področjih javnega in zasebnega življenja, pri pouku književnosti pa razvija zmožnost ustvarjalnega dialoga z umetnostnim besedilom».

V temeljnih vodilih predmeta je slovenščina opredeljena takole (UN 2025: 11):

Pri jezikovnem pouku razvijamo sporazumevalno zmožnost v slovenskem knjižnem jeziku, tj. praktično in ustvarjalno obvladovanje vseh sporazumevalnih dejavnosti (tako na funkcionalni kot kritični ravni) in jezikovnosistemskih osnov. Učenec sprejema, razčlenjuje, kritično interpretira, vrednoti razvojni stopnji ustrezna besedila ter tvori po vlogi in izbiri koda(-ov) različna govorjena in zapisana besedila. Ob njih se kritično uči inherentnih lastnosti besedil in jezikovnega sistema ter razvija ustvarjalen, spoštljiv in odgovoren odnos do soljudi, drugačnosti, do naravnega in kulturnega okolja.

Pri književnem pouku se učenec srečuje z umetnostnimi besedili ter ob njih s sprejemanjem in tvorjenjem razvija tudi doživljajsko, domišljijско, ustvarjalno, vrednotenjsko in intelektualno zmožnost. Pri tem se utrjujejo tudi kulturna, domovinska in državljanska vzgoja, medkulturna zmožnost ter zavedanje o vlogi slovenske književnosti in slovenskega jezika pri ohranjanju narodne identitete.

Za drugo vzgojno-izobraževalno obdobje (VIO) je v UN zapisanih devet tem (2025: 8–10): *Sporazumevanje in besedilo; Slovenski jezik v prostoru, družbi in času; Jezikovni sistem in njegova vloga; Pravopis in pravorečje; Slovenščina v digitalni dobi; Književnost in bralni odziv; Zvrsti književnosti in predelave književnih besedil; (Po)ustvarjanje ob književnih besedilih; Književnost v prostoru in času*. Teme so opisane, zapisana so dodatna pojasnila k temi, v posamezni skupini ciljev pa so zapisani cilji, standardi znanja in târmini, ki jih učenec mora poznati oz. razumeti (in/ali znati smiselno uporabljati), lahko pa so navedeni tudi priporočilni pojmi. Pravzaprav so lahko vse teme izhodišče za razvijanje medkulturne zmožnosti, prispevek pa se osredinja predvsem na tiste, ki sledijo (predvsem ključnim) jezikovnim oz. jezikovnokulturnim ciljem posameznih področij skupnih ciljev (*Sporazumevanje in besedilo; Slovenski jezik v prostoru, družbi in času; Jezikovni sistem in njegova vloga; Pravopis in pravorečje; Slovenščina v digitalni dobi*).

V okviru teme *Sporazumevanje in besedilo* (UN 2025: 15)⁸ »učenec uzavešča temeljna jezikovna znanja; dobiva motivacijo in spretnosti s področja razvijanja bralne pismenosti; sprejema, razčlenjuje, tvori in kritično vrednoti različne vrste besedil in s tem razvija svojo (kritično) sporazume-

⁸ Kjer učni načrt podaja ključne cilje v okviru skupnih ciljev v UN OŠ 2025, so ti zaradi preglednosti zapisani v sprotih opombah.

valno zmožnost; pridobiva znanje s področja besedilnih vrst, besediloslovja ter tvorjenja in sprejemanja besedila nasploh«. V okviru skupine ciljev razvijanja bralne pismenosti so izpostavljeni obvezni cilji:⁹ (UN 2025: 16) »vodenje in samostojno pisno ter ustno tvorijo in utemeljuje svoje odzive na prebrano«,¹⁰ (UN 2025: 16) »večinoma samostojno in kritično uporablja različne bralne vire« ter se (UN 2025: 16) »zna orientirati v knjižnici in samostojno iskati gradiva«; v okviru skupine ciljev besedilo, besedilne vrste, besedilne skupine je izpostavljen obvezni cilj, da učenec (UN 2025: 17) »sprejema, razčlenjuje, kritično vrednoti in tvori različne vrste besedil ter s tem razvija svojo (kritično) sporazumevalno zmožnost«;¹¹ v okviru skupine ciljev besediloslovje in sprejemanje ter tvorjenje besedila obvezni cilj, da učenec (UN 2025: 18) »razvija zmožnost sprejemanja in tvorjenja (tudi večkodnih) besedil usvojenih vrst ter sprejemanja (večkodnih) besedil neznanih vrst, in sicer ob upoštevanju usvojenih dejavnikov sporazumevanja in lastnosti posameznih besedilnih vrst«.¹²

V okviru teme *Slovenski jezik v prostoru, družbi in času* učenec (UN 2025: 20) »uzavešča značilnosti slovenskega jezikovnega prostora, razvija

⁹ Za 2. VIO je opredelitev glede na razred (4. r./5. r./6. r.) zapisana pri standardih znanja, pri ciljih le izjemoma (v prispevku je opredelitev na teh mestih posebej zapisana).

¹⁰ Ključni cilj v okviru skupnega cilja *Digitalna kompetentnost*: 4.1.2.1 Analizira, primerja in kritično vrednoti verodostojnost in zanesljivost podatkov, informacij in digitalnih vsebin (UN 2025: 133).

¹¹ Ključni cilj v okviru skupnega cilja *Jezik, državljanstvo, kultura in umetnost*: 1.1.1.1 Pri posameznih predmetih razvija zmožnost izražanja v različnih besedilnih vrstah (referat, plakat, povzetek, opis, pogovor itd.); ključna cilja v okviru skupnega cilja *Trajnostni razvoj*: 2.2.2.1 Kritično presoja informacije, poglede in potrebe po trajnostnem razvoju z vidika naravnega okolja, živih bitij in družbe, pri čemer upošteva različne poglede, pogojene z osebnim, socialnim in kulturnim ozadjem.; 2.3.1.1 Na podlagi znanja, znanstvenih dognanj in vrednot trajnosti razume in vrednoti možne, verjetne in želene trajnostne prihodnosti (scenarije). (UN 2025: 131)

¹² Ključni cilji v okviru skupnega cilja *Zdravje in dobrobit*: 3.3.4.3 Uravnava lastno vedenje v odnosih, upoštevajoč več perspektiv hkrati.; 3.1.4.2 Učinkovito se spoprijema s problemskimi situacijami, ki zahtevajo proaktivno miselno naravnost.; 3.1.3.2 Spremlja doseganje in spreminjanje načrtovanih ciljev; ključni cilj v okviru skupnega cilja *Digitalna kompetentnost*: 4.1.1.1 Izraža informacijske potrebe, išče podatke, informacije in vsebine v digitalnih okoljih ter izboljšuje osebne strategije iskanja.; ključni cilj v okviru skupnega cilja *Podjetnost*: 5.3.5.3 Prepozna priložnosti za aktivno uporabo pridobljenega znanja v novih situacijah. (UN 2025: 132–135)

zavest o prvem jeziku v večjezični družbi, spoznava jezikovne zvrsti in okoliščine za njihovo rabo. Razvija in krepi svojo jezikovno, narodno in državljansko zavest.« V okviru skupine ciljev slovenski jezikovni prostor je izpostavljen obvezni cilj, da učenec (UN 2025: 20) »praktično uzavešča značilnosti slovenskega jezikovnega prostora, vključno z jeziki, ki ga obkrožajo«;¹³ v okviru skupine ciljev slovenski jezik v družbi obvezni cilj, da učenec (UN 2025: 21) »razvija zavest o slovenskem jeziku in jezikih v družbi nasploh«;¹⁴ pri čemer so izpostavljeni tērmini materni jezik, uradni jezik, državni jezik, tuji jezik; v okviru skupine ciljev jezikovne zvrsti pa obvezni cilj, da učenec (UN 2025: 22) »spoznava jezikovne zvrsti in okoliščine za njihovo rabo«¹⁵ in obvlada tērmine jezikovna zvrst, knjižni jezik, pogovorni jezik, narečje.

V okviru teme *Jezikovni sistem in njegova vloga* (UN 2025: 23) učenec »dejavno in problemsko spozna vse ravnine jezikovnega sistema. S tem pridobi metajezikovno znanje ter osnovo za razvijanje in krepitev svoje (kritične) sporazumevalne zmožnosti, zlasti svoje jezikovne samozavesti. /.../ Tema se povezuje tudi s poukom tujih jezikov.« V okviru skupine ciljev jezikovne ravnine in univerzalnost jezikovnega sistema je izpostavljen obvezni cilj, da učenec (UN 2025: 23) »s pomočjo primerov dejavno in problemsko spoznava možnost obravnave jezika na različnih ravneh (glas, beseda, stavek, besedilo) in tem začenja povezovati svoje poznavanje jezikovnega sistema in njegove vloge v logično zaokroženo

¹³ Ključna cilja v okviru skupnega cilja *Jezik, državljanstvo, kultura in umetnost*: 1.2.3.2 Se zaveda, da različne jezike lahko opisujemo na podoben način; pri pouku tujih jezikov zato uporablja znanje, pridobljeno pri pouku učnega jezika, in obratno: zna primerjati jezike, ki se jih uči, in razpoznava podobnosti ter razlike med njimi.; 1.2.5.1 Uporabi znanja vsakega predmetnega področja za kritično in aktivno državljansko držo. (UN 2025: 130)

¹⁴ Ključna cilja v okviru skupnega cilja *Zdravje in dobrobit*: 3.3.1.2 Zaveda se in prepoznava raznolikosti v ožjem (oddelek, vrstniki, družina) in širšem okolju (šola, lokalna skupnost, družba).; 3.3.4.1 Krepi zmožnosti razumevanja in prevzemanja perspektive drugega. (UN 2025: 133)

¹⁵ Ključni cilji v okviru skupnega cilja *Jezik, državljanstvo, kultura in umetnost*: 1.1.5.1 Razvija lastne sporazumevalne zmožnosti skozi nenasilno komunikacijo.; 1.2.5.1 Uporabi znanja vsakega predmetnega področja za kritično in aktivno državljansko držo.; skupni cilj v okviru *Trajnostnega razvoja*: 2.2.2.1 Kritično presoja informacije, poglede in potrebe po trajnostnem razvoju z vidika naravnega okolja, živih bitij in družbe, pri čemer upošteva različne poglede, pogojene z osebnim, socialnim in kulturnim ozadjem. (UN 2025: 130–131)

celoto».¹⁶ V okviru skupine ciljev glasoslovje je izpostavljen obvezni cilj (UN 2025: 24), da učenec »dejavno in problemsko spoznava jezikovne pojave s področja glasoslovja. S tem razvija glasoslovno, pravopisno, pravorečno in metajezikovno zmožnost«; v okviru skupine ciljev besedoslovje učenec (UN 2025: 25) »dejavno in problemsko spoznava besedoslovje slovenskega jezika. S tem razvija poimenovalno (besedoslovno) in metajezikovno zmožnost, spoznava in redno uporablja jezikovne portale, spoznava jezikovne priročnike«;¹⁷ v okviru skupine ciljev besedotvorje učenec (UN 2025: 26) »spoznava besedotvorje slovenskega jezika. S tem razvija besedotvorno, metajezikovno, pravopisno in glasoslovno zmožnost.«; v okviru skupine ciljev oblikoslovje učenec (UN 2025: 27) »dejavno spoznava oblikoslovje slovenskega jezika. S tem razvija oblikoslovno, metajezikovno, besedoslovno, pravopisno in glasoslovno zmožnost ter zmožnost tvorjenja in razumevanja besedila.«; v okviru skupine ciljev skladnja učenec (UN 2025: 29) »dejavno in problemsko spoznava skladnjo slovenskega jezika. S tem razvija skladenjsko, metajezikovno, besedoslovno, besediloslovno, pravopisno in glasoslovno zmožnost, zlasti pa (kritično) sporazumevalno zmožnost ter zmožnost tvorjenja in razumevanja besedila.«

V okviru teme *Pravopis in pravorečje* (UN 2025: 31) »[u]čenec dejavno spoznava pravopis in pravorečje slovenskega knjižnega jezika. S tem krepi svoje zavedanje o zakonitostih zapisanega, branega ali govornega besedila, samozavest ob sprejemanju, razumevanju, doživljanju, vrednotenju in tvorjenju besedil v slovenskem knjižnem jeziku za najrazličnejše življenjske potrebe. /.../ Učenec znanje s področja pravopisa in pravorečja povezuje z vsemi (tudi književnimi) temami v učnem načrtu in z vsebinami učnih načrtov drugih predmetov.«¹⁸

¹⁶ Ključni cilj v okviru skupnega cilja *Jezik, državljanstvo, kultura in umetnost*: 1.1.3.2 Se zaveda, da različne jezike lahko opisujemo na podoben način; pri pouku tujih jezikov zato uporablja znanje, pridobljeno pri pouku učnega jezika, in obratno: zna primerjati jezike, ki se jih uči, in razpozna podobnosti ter razlike med njimi. (UN 2025: 130)

¹⁷ Ključni cilj v okviru skupnega cilja *Digitalna kompetentnost*: 4.1.1.1 Izraža informacijske potrebe, išče podatke, informacije in vsebine v digitalnih okoljih ter izboljšuje osebne strategije iskanja. (UN 2025: 133)

¹⁸ Med dodatnimi pojasnili k temi sta izpostavljena ključna cilja v okviru skupnega cilja *Jezik, državljanstvo, kultura in umetnost*: 1.1.1.1 Pri posameznih predmetih razvija zmožnost izražanja v različnih besedilnih vrstah (referat, plakat, povzetek, opis, pogovor itd.); 1.1.5.1 Razvija lastne sporazumevalne zmožnosti skozi nenasilno komunikacijo. (UN 2025: 130)

V okviru teme *Slovenščina v digitalni dobi* (UN 2025: 35) učenec »pri-dobi znanje, ki je potrebno za soočenje z jezikom in z jeziki v digitalni dobi«. V okviru skupine ciljev oblikovanje in razvijanje zavesti o slovenščini v digitalni dobi sta izpostavljena obvezna cilja (UN 2025: 35), da učenec »spoznava, razvija in izoblikuje svoje razmerje do slovenščine v aplikacijah, na spletnih straneh itd.«¹⁹ in »ob tem spoznava možnosti izbire jezikov (tudi pri podnapisih, v opisih na pretočnih storitvah, v vmesnikih na izbrani napravi ipd.), se seznanja s postopki izbire jezikov in se zaveda pomena izbire slovenskega jezika«;²⁰ v okviru skupine ciljev jezikovne tehnologije, orodja, viri in priročniki sta izpostavljena obvezna cilja (UN 2025: 36), da učenec »spoznava možnosti jezikovnih orodij s področja sinteze in razpoznavne govora (5. r.)« ter »spoznava in redno uporablja aktualne jezikovne priročnike v digitalnem okolju (4./5./6. r.)«.²¹

Analiza učbeniškega gradiva za predmet slovenščina, 6. r. OŠ

V učbeniških gradivih je medkulturna komponenta lahko izražena eksplisicito z izbranimi temami, z besedili ter besediščem, ki s temami oblikujejo obravnavano celoto.

Učbeniško gradivo *Slovenščina v oblaku. Samostojni delovni zvezek za slovenščino v 6. razredu osnovne šole* je sestavljeno iz štirih delov: *Vrste besed*; *Beremo, pišemo, govorimo in poslušamo (Besedila)*; *Izgovarjamo in zapisujemo*; *Slovenščina.si*.

¹⁹ Ključna cilja v okviru skupnega cilja *Digitalna kompetentnost*: 4.1.2.1 Analizira, primerja in kritično vrednoti verodostojnost in zanesljivost podatkov, informacij in digitalnih vsebin.; 4.2.1.1 Sporazumeva se z uporabo različnih digitalnih tehnologij in razume ustrezna sredstva komunikacije v danih okoliščinah. (UN 2025: 133)

²⁰ Ključni cilj v okviru skupnega cilja *Digitalna kompetentnost*: 4.2.6.1 Ustvari eno ali več digitalnih identitet in z njimi upravlja, skrbi za varovanje lastnega ugleda ter za ravnanje s podatki, ki nastanejo z uporabo številnih digitalnih orodij in storitev v različnih digitalnih okoljih. (UN 2025: 133)

²¹ Ključna cilja v okviru skupnega cilja *Digitalna kompetentnost*: 4.2.5.1 Pri uporabi digitalnih tehnologij in omrežij prilagaja svoje vedenje pričakovanjem ter pravilom, ki veljajo v določeni skupini.; 4.5.4.1 Prepozna vrzeli v svojih digitalnih kompetencah, jih po potrebi izboljšuje in dopolnjuje ter pri tem podpira tudi druge. (UN 2025: 133)

Učbeniški del *Vrste besed* je razdeljen na poglavja: *Samostalnik, Osebni zaimек, Pridevnik, Glagol, Števnik, Prislov, Z znanjem nad oblake*.²²

- SAMOSTALNIK (5–18). Besedilo: Slovenka v vesolju;²³ besedišče: *slovenske korenine* (6), pomen angleške besede *discovery* (7) (uporaba angleško-slovenskega slovarja);²⁴ *ALI VEŠ? Slovenščina je eden redkih jezikov, ki ima dvojino. Poleg slovenščine jo danes pozna tudi lužiška srbsščina. Lužiški Srbi živijo v vzhodnem delu Nemčije, ob meji s Poljsko in Češko. Nekoč sta dvojino poznali tudi stara grščina in stara angleščina*. (18); cilji po UN: oblikovanje osebne, narodne in državlanske identitete; razvijanje svoje jezikovne, narodne in državlanske zavesti (2018); jezik, državljanstvo, kultura in umetnost: vodeno in samostojno pisno ter ustno tvorjenje in utemeljevanje svojih odzivov na prebrano; razvijanje zavesti o prvem jeziku v večjezični družbi; razvijanje zavesti o slovenskem jeziku in jezikih v družbi nasploh; razvijanje poimenovalne (besedoslovne) in metajezikovne zmožnosti (2025);
- PRIDEVNIK (29–44). Besedilo: (Mlečna ali temna? To je zdaj vprašanje!); besedišče: naštevanje vrst sadja, zelenjave in drugih rastlin, izvirajočih iz Amerike (33); tvorba vrstnih pridevnikov iz zemljepisnih lastnih imen (*Ljubljana – zrezek, Bohinj – maslo, Slovenija – potica, Idrija – čipke, Francija – solata, Vipava – jota, Kras – pojav, Dolenjska – griči*) (34); primerjava z angleškim izrazjem (*ALI VEŠ? Kar nekaj priimkov skriva v sebi lastnostni pridevnik, npr. za barvo (Erjavac, Bele, Zelenko, Moder, Črnivec, Sivec). Ta pojav pozna tudi večina tujih jezikov, npr. angleščina (Black, Brown, White, Green, Gray)*. (44)); cilji po UN: širjenje obzorja ter za spoznavanje svoje kulture in kulture drugih v evropskem kulturnem prostoru in širše; oblikovanje jasne predstave o razmerjih med jeziki (2018); jezik, državljanstvo, kultura in umetnost: razvijanje zavesti o slovenskem jeziku in jezikih v družbi nasploh; praktično uzaveščanje značilnosti slovenskega jezikovnega prostora; razvijanje poimenovalne (besedoslovne) in metajezikovne zmožnosti, tudi v povezavi s poukom tujih jezikov; spoznavanje besedotvorja slovenskega

²² V analizo so zajeta poglavja obravnave vsebin; poglavje *Z znanjem nad oblake* kot gradivo za preverjanje znanja v analizo ni zajeto.

²³ Če je v besedilu medkulturnost izražata eksplicitno, je zapisano brez oklepajev, sicer v oklepaju.

²⁴ Ob gradivu je oznaka za tip nalog, ki spodbujajo uporabo pripomočkov: slovarja, pravopisa, enciklopedije, zemljevida, spleta ... V nadaljevanju je v besedilu to označeno kot [oznaka splet].

- jezika, s tem razvijanje besedotvorne, metajezikovne, pravopisne in glasoslovne zmožnosti (2025);
- GLAGOL (45–60). Besedilo: (Kolesarjenje po Porečanki); besedišče: uporaba *Slovarja slovenskega knjižnega jezika* za pojasnitev pomena besed (*viadukt, bazilika, dediščina*) [oznaka splet] (48); primerjava besede *glagol* v različnih jezikih (*ALI VEŠ? Besedo glagol smo Slovenci prevzeli iz ruščine. V angleščini se glagolu reče verb, v nemščini das Verb. Tako angleški kot nemški izraz izvirata iz latinske besede verbum, ki pomeni beseda.* (60)); cilji po UN: razvijanje spoštovanja in naklonjenosti do drugih jezikov in narodov ter medkulturne in socialne zmožnosti; razvijanje informacijske in digitalne pismenosti (2018); jezik, državljanstvo, kultura in umetnost: dejavno in problemsko spoznavanje besedoslovja slovenskega jezika, s tem razvijanje poimenovalne (besedoslovne) in metajezikovne zmožnosti; digitalna kompetentnost: spoznavanje in uporaba aktualnih jezikovnih priročnikov v digitalnem okolju (2025);
 - ŠTEVNIK (61–70). Besedilo: (Veliki podvig neustrašnega Felixa); besedišče: primerjava zapisa števnikov z angleščino (*ALI VEŠ? Števnike od 10 000 dalje lahko zaradi boljše preglednosti pišemo s presledkom ali piko, npr. 11 287 ali 11.287. V angleščini se uporablja vejica (11,287).* (70)); cilji po UN: razvijanje spoštovanja in naklonjenosti do drugih jezikov in narodov ter medkulturne in socialne zmožnosti (2018); jezik, državljanstvo, kultura in umetnost: dejavno spoznavanje pravopisa slovenskega knjižnega jezika, krepitev zavedanja o zakonitostih zapisanega besedila, tudi v povezavi z vsebinami učnih načrtov drugih predmetov (2025);
 - PRISLOV (71–78). Besedilo: (Vreme); besedišče: primerjava z angleškim idr. izrazjem (*ALI VEŠ? Slovo v več slovanskih jezikih pomeni beseda. Izraz prislov torej dobesedno pomeni »pri besedi«. V angleščini in nekaterih drugih jezikih prislov imenujejo adverb, kar pomeni »ob glagolu«.* (78)); cilji po UN: razvijanje spoštovanja in naklonjenosti do drugih jezikov in narodov ter medkulturne in socialne zmožnosti (2018); jezik, državljanstvo, kultura in umetnost: dejavno in problemsko spoznavanje besedoslovja slovenskega jezika, s tem razvijanje poimenovalne (besedoslovne) in metajezikovne zmožnosti, povezano s poukom tujih jezikov (2025).

Učbeniški del *Beremo, pišemo, govorimo in poslušamo (Besedila)* je razdeljen na poglavja: *Obvestilo, Opis, Navodilo za delo, Ocena, Seznam, Prijavnica, Mali oglas, Z znanjem nad oblake.*

- OBVESTILO (6–13). Besedilo: (Obvestilo); nakazana možnost za obravnavo medkulturnosti (v samem besedilu in nalogah): kulturni elementi (pojem *Noč branja* v slovenskem in tujem prostoru v preteklosti in sedanjosti [oznaka splet] (6, 7), *polnočna čajanka*, *pižama*, *copati*) (6, 7); v uvodnem delu (Razmišljamo in se pogovarjamo): *Ali veš, kdaj je svetovni dan knjige?* (6); cilji po UN: priložnost za širjenje obzorja ter za spoznavanje svoje kulture in kulture drugih v evropskem kulturnem prostoru in širše; razvijanje informacijske in digitalne pismenosti (2018); jezik, državljanstvo, kultura in umetnost: praktično uzaveščanje značilnosti slovenskega jezikovnega prostora, vključno z jeziki, ki ga obkrožajo; dejavno in problemsko spoznavanje besedoslovja slovenskega jezika, s tem razvijanje poimenovalne (besedoslovne) in metajezikovne zmožnosti, spoznavanje in redna uporaba jezikovnih portalov; digitalna kompetentnost: spoznavanje, razvijanje in izoblikovanje svojega razmerja do slovenščine na spletnih straneh (2025);
- OPIS (14–27). Besedilo: (opis rjavega medveda v Sloveniji; brez naslova besedila); nakazana možnost za obravnavo medkulturnosti: prvi odstavek besedila (14) o območjih, kjer v Sloveniji živi rjavi medved (povezava s habitatom rjavega medveda drugod po svetu); cilji po UN: priložnost za širjenje obzorja ter za spoznavanje svoje kulture in kulture drugih v evropskem kulturnem prostoru in širše (2018); jezik, državljanstvo, kultura in umetnost: praktično uzaveščanje značilnosti slovenskega jezikovnega prostora, vključno z jeziki, ki ga obkrožajo (2025);
- OPIS (14–27). Besedilo: (Bovec); besedišče: razlaga besednih zvez (*kulturna dediščina*, *panjska končnica*) (16), tudi na spletni strani www.fran.si [oznaka splet] (16); razmišljanje o hkratnem slovenskem, italijanskem in nemškem poimenovanju za Bovec [oznaka splet] (16); nakazana možnost za obravnavo medkulturnosti: pripovedovanje o kakšnem kraju, ki ga je učenec obiskal (17); cilji po UN: razvijanje spoštovanja in naklonjenosti do drugih jezikov; priložnost za širjenje obzorja ter za spoznavanje svoje kulture in kulture drugih v evropskem kulturnem prostoru in širše; razvijanje informacijske in digitalne pismenosti (2018); jezik, državljanstvo, kultura in umetnost: dejavno in problemsko spoznavanje besedoslovja slovenskega jezika, s tem razvijanje poimenovalne (besedoslovne) in metajezikovne zmožnosti z uporabo jezikovnih portalov, spoznavanje jezikovnih priročnikov; praktično uzaveščanje značilnosti slovenskega jezikovnega prostora, vključno z jeziki, ki ga obkrožajo; digitalna kompetentnost: spoznavanje in redna uporaba aktualnih jezikovnih priročnikov v digitalnem okolju (2025);

- OPIS (14–27). Besedilo: (Šahovska pravila); nakazana možnost za obravnavo medkulturnosti: v besedilu o začetkih in zgodovini razvoja kraljevske igre (22); tvorjenje besedila o svoji najljubši igri oz. športu (pomembni podatki in opis svoje najljubše igre ali športa) (23); besedišče: ob besedilu zapisana razlaga manj znanega oz. strokovnega izrazja (*ep, armada, islam, prestižen*) (22); o pomenu besedne zveze *kraljevska igra* (22); o pomenu besede *čaturanga* v prenesenem in dobrednem smislu (22); cilji po UN: razvijanje jezikovne zavesti; razvijanje spoštovanja in naklonjenosti do drugih jezikov; priložnost za širjenje obzorja ter za spoznavanje svoje kulture in kulture drugih v evropskem kulturnem prostoru in širše (2018); jezik, državljanstvo, kultura in umetnost: razvijanje zmožnosti sprejemanja in tvorjenja (tudi večkodnih) besedil usvojenih vrst ter sprejemanje (večkodnih) besedil neznanih vrst, in sicer ob upoštevanju usvojenih dejavnikov sporazumevanja in lastnosti posameznih besedilnih vrst; dejavno in problemsko spoznavanje besedoslovja slovenskega jezika, s tem razvijanje poimenovalne (besedoslovne) in metajezikovne zmožnosti z uporabo jezikovnih portalov, spoznavanje jezikovnih priročnikov (2025);
- OPIS (14–27). Besedilo: (Borelioza); besedišče: ob besedilu zapisana razlaga manj znanega oz. strokovnega izrazja (*diagnoza, rdečina, tujek, antibiotik, terapija, spontan, infekcijski*) (24); nakazana možnost za obravnavo medkulturnosti: razmišljanje o zdravju, boleznih – izhodišče za razmišljanje o boleznih v različnih delih sveta; omenjeni so pregovori – izhodišče za razmišljanje o pregovorih v različnih jezikih (*Zdravje je naše največje bogastvo.; Eno jabolko na dan odžene zdravniko stran.*) (26); cilji po UN: razvijanje jezikovne zavesti; priložnost za širjenje obzorja ter za spoznavanje svoje kulture in kulture drugih v evropskem kulturnem prostoru in širše (2018); jezik, državljanstvo, kultura in umetnost: razvijanje zavesti o slovenskem jeziku; dejavno in problemsko spoznavanje besedoslovja slovenskega jezika, s tem razvijanje poimenovalne (besedoslovne) in metajezikovne zmožnosti (2025);
- NAVODILO ZA DELO (28–32). Besedilo: (Gnezdilnica za čebele samotarke); nakazana možnost za obravnavo medkulturnosti: uvodni del (Razmišljamo in se pogovarjamo) o pomenu pregovorov (*je priden kot čebela*) (28), možnost pogovora o pregovorih v različnih jezikih; cilji po UN: razvijanje jezikovne in narodne zavesti; priložnost za širjenje obzorja ter za spoznavanje svoje kulture in kulture drugih v evropskem kulturnem prostoru in širše (2018); jezik, državljanstvo, kultura in umetnost: razvijanje zavesti o slovenskem jeziku; dejavno in problemsko

- spoznavanje besedoslovja slovenskega jezika, s tem razvijanje poime-
novalne (besedoslovne) in metajezikovne zmožnosti (2025);
- SEZNAM (38–41) Besedilo: (Športni dan – atletika); nakazana možnost za obravnavo medkulturnosti (besedišče): o vrstah seznamov (*urniki, nakupovalni listek za trgovino, izpis izposojenih knjig, nabor učbenikov za naslednje šolsko leto*) (39) – izhodišče za razpravo o različnih vrstah seznamov z različnimi načini zapisovanja drugod po svetu (40–41); za-
pis šolskega jedilnika enega tedna – izhodišče za razpravo o različnih
vrstah jedilnikov po svetu; cilji po UN: priložnost za širjenje obzorja ter
za spoznavanje svoje kulture in kulture drugih v evropskem kulturnem
prostoru in širše (2018); jezik, državljanstvo, kultura in umetnost: prakti-
čno uzaveščanje značilnosti slovenskega jezikovnega prostora; dejavno
in problemsko spoznavanje besedoslovja slovenskega jezika, s tem razvi-
janje poimevalne (besedoslovne) in metajezikovne zmožnosti (2025);
 - PRIJAVNICA (42–45) Besedilo: Razpis tekmovanja iz znanja sloven-
ščine; besedišče: pomen imena tekmovanja *Slovenščina ima dolg je-
zik – Književnost na filmu* [oznaka splet] (42, 43); nakazana možnost za
obravnavo medkulturnosti: razmišljanje o sistemu prijav vpis v glasbeno
šolo [oznaka zahtevnejše] (45) – izhodišče za razpravo o sistemih v
različnih državah, kulturah; organiziranje prireditve *Pokaži, kaj znaš*
z oblikovanjem prijavnice (45) – posredna pobuda za pogovor o vrsti
prireditve glede na kulturno okolje; cilji po UN: priložnost za širjenje
obzorja ter za spoznavanje svoje kulture in kulture drugih v evrop-
skem kulturnem prostoru in širše; razvijanje informacijske in digitalne
pismenosti (2018); jezik, državljanstvo, kultura in umetnost: praktično
uzaveščanje značilnosti slovenskega jezikovnega prostora; razvijanje
zavesti o slovenskem jeziku in jezikih v družbi nasploh; digitalna kom-
petentnost: spoznavanje, razvijanje in izoblikovanje svojega razmerja do
slovenščine v aplikacijah, na spletnih straneh (2025);
 - MALI OGLAS (46–49) Besedilo: (Kupimo, prodamo, oddamo); besedi-
šče: pojasnilo izraza *boljši sejem* in prevoda besedne zveze v madžaršči-
ni (*bolhapiacon*) ter angleščini (*flea market*) (47); cilji po UN: priložnost
za širjenje obzorja ter za spoznavanje svoje kulture in kulture drugih
v evropskem kulturnem prostoru in širše (2018); jezik, državljanstvo,
kultura in umetnost: praktično uzaveščanje značilnosti slovenskega je-
zikovnega prostora, vključno z jeziki, ki ga obkrožajo; razvijanje zavesti
o slovenskem jeziku in jezikih v družbi nasploh; dejavno in problemsko
spoznavanje besedoslovja slovenskega jezika, s tem razvijanje poime-
novalne (besedoslovne) in metajezikovne zmožnosti (2025).

Učbeniški del *Izgovarjamo in zapisujemo* je razdeljen na poglavja: *Črke in glasovi, Besede, Pravopisna pravila, Slovenski jezik, Z znanjem nad oblake*.

- BESEDE (17–28). Besedilo: Sporazumevanje; nakazana možnost za obravnavo medkulturnosti: v razdelku Razmišljajmo in se pogovarjamo, v besedilu in nalogah o sporazumevanju med živalmi in primerjava s sporazumevanjem ljudi, sporazumevanje z glasovi in s kretnjami (gluhi ljudje) (18–19); besedišče: o lažnih prijateljih v različnih jezikih (razdelek *ALI VEŠ?: v hrvaščini ali srbščini se mestu reče grad, mizi pa stol; v slovaščini se sužnju reče otrok; v ruščini se škatlji reče banka*) (28); cilji po UN: oblikovanje jasne predstave o razmerjih med jeziki (2018); zavedanje podobnosti ter razlik med jeziki: praktično uzaveščanje značilnosti slovenskega jezikovnega prostora, vključno z jeziki, ki ga obkrožajo; dejavno in problemsko spoznavanje besedoslovja slovenskega jezika, s tem razvijanje poimenovalne (besedoslovne) in metajezikovne zmožnosti (2025);
- PRAVOPISNA PRAVILA (29–52). Nakazana možnost za obravnavo medkulturnosti: vmesno krajše besedilo s predstavitevijo Slovenije kot ene izmed članic EU z izpostavitvijo velikega števila uradnih jezikov EU, o zapisu poimenovanj uradnih jezikov in prebivalcev EU z malo/veliko začetnico (38); besedišče: zapis države, glavnega mesta, prebivalcev, uradnih jezikov, oblikovanja prislova iz imena jezika (*Belgija, Avstrija, Italija, Madžarska, Hrvaška, Finska, Španija, Nemčija, Češka, Slovaška, Poljska*) [oznaka zahtevnejše] (39); zapis kratic (*RS, EU, RTV, OŠ, DZ, SLJ, SV, RKS, SSKJ, NPZ, NUK*) [oznaka splet] (42) in simbolov (*kg, l, h, mm, ha, €, dag, dl, s, cm, m², %, g, hl, min, km, m³, °C*) (43); o razlikah pravopisnih pravil v različnih jezikih (razdelek *ALI VEŠ?: v nemščini se pišejo z veliko začetnico vsi samostalniki, npr. das Bild – slika, der Freund – prijatelj; v angleščini se pišejo z veliko nekatera občna imena, npr. dnevi v tednu in meseci* (Monday – ponedeljek, June – junij), *v španščini pa se imena prebivalcev pišejo z malo začetnico* (esloveno – Slovenec, croato – Hrvat, española – Španka; *v hrvaščini se z veliko začetnico pišejo vsa imena praznikov, npr. Božić – božič, Nova godina – novo leto, Valentinovo – valentinovo.*) (52); cilji po UN: oblikovanje jasne predstave o razmerjih med jeziki; razvijanje informacijske in digitalne pismenosti (2018); zavedanje podobnosti ter razlik med jeziki: praktično uzaveščanje značilnosti slovenskega jezikovnega prostora, vključno z jeziki, ki ga obkrožajo; dejavno in problemsko spoznavanje besedoslovja slovenskega jezika, s tem razvijanje

- poimenovalne (besedoslovne) in metajezikovne zmožnosti; dejavno spoznavanje pravopisa slovenskega knjižnega jezika; digitalna kompetentnost: spoznavanje, razvijanje in izoblikovanje svojega razmerja do slovenščine na spletnih straneh (2025);
- SLOVENSKI JEZIK (53–58). Besedilo: v razdelku Razmišljamo in se pogovarjamo vprašanja o rabi socialnih zvrsti jezika in tujih jezikov v različnih sporazumevalnih okoliščinah (54); predstavitev osebe (Evan Jan Davies; brez naslova besedila); besedišče: obravnava vrst jezikov (*materni jezik, tuji jezik, jezik okolja, uradni jezik, državni jezik*) ob predstavitvi 11-letnika in nalogah (55, 57); spletno raziskovanje o uradnih jezikih Luksemburga [oznaka splet] (55); razmišljanje o sorodnosti in razlikah različnih maternih jezikov sošolcev (55); pogovor o slovničnih, pravopisnih, glasovnih podobnostih in razlikah med slovenščino in tujimi jeziki, ki jih poznajo ali se jih učijo v šoli (55); iskanje podatkov o slovenskih državnih simbolih [oznaka splet] (57); branje slovenske himne in razmišljanje o njenem pomenu (57); cilji po UN: razvijanje svoje jezikovne, narodne in državljanske zavesti; oblikovanje jasne predstave o razmerjih med jeziki; zavedanje podobnosti ter razlik med jeziki; razvijanje informacijske in digitalne pismenosti (2018); jezik, državljanstvo, kultura in umetnost: razvijanje zavesti o slovenskem jeziku in jezikih v družbi nasploh, pri čemer so izpostavljeni tērmini materni jezik, uradni jezik, državni jezik, tuji jezik; dejavno in problemsko spoznanje ravnin jezikovnega sistema; digitalna kompetentnost: pridobivanje znanja, ki je potrebno za soočenje z jezikom in z jeziki v digitalni dobi (2025).

Učbeniški del *Slovenščina.si* je razdeljen na poglavja: *Slovenščina na spletu*, *Urejevalnik besedila*, *Elektronsko sporočanje*, *Računalniška predstavitev*.

- SLOVENŠČINA NA SPLETU (6–8). Besedišče: v celotnem poglavju raba izraza *splet* (ki ni razložen); v razdelku Razmišljamo in se pogovarjamo izrazi *računalnik*, *pametni telefon*, *računalniško opismenjevanje* (6); v razdelku Beremo in raziskujemo o podatkih na spletu, ki so jih učenci potrebovali pri slovenščini in pri tujem jeziku, ki se ga učijo (6); uporaba izrazov *jezikovni priročnik*, *vstopna stran*, *iskalnik* (ki niso razloženi) (6, 7); z nalogo povezovanja opis priročnikov (*Slovar slovenskega knjižnega jezika*, *Slovar novejšega besedja*, *Slovenski pravopis*, *Slovenski etimološki slovar*) (8); razlaga izrazov *pametni telefon*, *tablica* s pomočjo priročnikov na spletni strani fran.si (8) [oznaka splet]; omenjena beseda leta za leto 2013 v Veliki Britaniji (*selfie*) in iskanje

- pomena zanjo v slovenščini na spletni strani fran.si ter samostojno iskanje drugih besed leta (8) [oznaka splet] – nakazana možnost za obravnavo medkulturnosti: izhodišče za iskanje slovenskih besed leta, ki jih v Sloveniji izbiramo od leta 2016; cilji po UN: razvijanje informacijske in digitalne pismenosti; oblikovanje pozitivnega razmerja do slovenskega jezika; oblikovanje zavedanja pomebne vloge materinščine in slovenščine v svojem osebni in družbenem življenju; zavedanje podobnosti ter razlik med jeziki (2018); digitalna kompetentnost: spoznavanje, razvijanje in izoblikovanje svojega razmerja do slovenščine v aplikacijah, na spletnih straneh itd.; spoznavanje in redna uporaba aktualnih jezikovnih priročnikov v digitalnem okolju; jezik, državljanstvo, kultura in umetnost: dejavno in problemsko spoznavanje besedoslovja slovenskega jezika, s tem razvijanje poimenovalne (besedoslovne) in metajezikovne zmožnosti, spoznavanje in redna uporaba jezikovnih portalov, spoznavanje jezikovnih priročnikov (2025);
- UREJEVALNIK BESEDILA (9–12). Besedilo: Doba računalnikov, spleta in e-naprav; besedišče: v besedilu zapisano besedišče (*računalnik, splet, e-naprava, spletni dostop, prenosni telefon, socialno omrežje, elektronska pošta, tehnologija, tablica, pametni telefon*) (9) – nakazane možnosti za obravnavo medkulturnosti: izhodišče za razpravo o razlikah med izrazjem (npr. *prenosni telefon* : *pametni telefon, socialno omrežje* : *družbeno/družabno omrežje*) in o (ne)prevzetosti izrazja (npr. *e-pošta* : *email*); razmišljanje o urejanju besedil v elektronski obliki, uporaba izraza *urejevalnik besedila* (10); v oblaku ob risbi izpostavljen izraz *emotikon* in iskanje razlage na fran.si; ob urejanju besedil v elektronski obliki poudarjen pomen pravopisne ustreznosti (10–12) – nakazane možnosti za obravnavo medkulturnosti: možnost razprave o urejanju besedil, pravopisnih pravil v drugih jezikih (ki se jih učenci učijo); cilji po UN: razvijanje informacijske in digitalne pismenosti; oblikovanje pozitivnega razmerja do slovenskega jezika; oblikovanje zavedanja pomebne vloge materinščine in slovenščine v svojem osebni in družbenem življenju; zavedanje podobnosti ter razlik med jeziki (2018); digitalna kompetentnost: spoznavanje možnosti izbire jezikov v aplikacijah, orodjih, seznanjanje s postopki izbire jezikov in zavedanje pomena izbire slovenskega jezika; jezik, državljanstvo, kultura in umetnost: dejavno in problemsko spoznavanje besedoslovja slovenskega jezika, s tem razvijanje poimenovalne (besedoslovne) in metajezikovne zmožnosti, spoznavanje in redna uporaba jezikovnih portalov, spoznavanje jezikovnih priročnikov (2025);

- ELEKTRONSKO SPOROČANJE (13–16). Besedišče: v razdelku Razmišljamo in se pogovarjamo izrazi *elektronski naslov*, *e-naslov*, *elektronsko sporočilo*, v medbesedilu še *elektronska pošta* (13), v nalogah še *zadeva* (14), *e-sporočilo* ter *SMS* (15); v nalogah poleg urejanja elektronskih sporočil poudarjen pomen pravopisne ustreznosti (npr. 16); nakazane možnosti za obravnavo medkulturnosti: možnost razprave o pisanju e-sporočil v drugih jezikih (ki se jih učenci učijo, še zlasti v angleščini); v razdelku *ALI VEŠ?* zapisana zanimivost, da internetna povezava med Ameriko in Evropo poteka po kablju (ne prek satelitov) – pogovor o načinu internetne povezanosti v Sloveniji, v domačem kraju, ulici; cilji po UN: razvijanje informacijske in digitalne pismenosti; oblikovanje pozitivnega razmerja do slovenskega jezika; oblikovanje zavedanja pomebne vloge materinščine in slovenščine v svojem osebnem in družbenem življenju; zavedanje podobnosti ter razlik med jeziki (2018); digitalna kompetentnost: spoznavanje, razvijanje in izoblikovanje svojega razmerja do slovenščine v aplikacijah, na spletnih straneh itd.; jezik, državljanstvo, kultura in umetnost: dejavno in problemsko spoznavanje besedoslovja slovenskega jezika, s tem razvijanje poimenovalne (besedoslovne) in metajezikovne zmožnosti, spoznavanje in redna uporaba jezikovnih portalov, spoznavanje jezikovnih priročnikov (2025);
- RAČUNALNIŠKA PREDSTAVITEV (17–20). Besedilo: (Celje (opis kraja)); besedišče: v razdelku Razmišljamo in se pogovarjamo uporabljeni besedni zvezi *program PowerPoint* in *računalniška predstavitev* (17), v nalogah izrazi *pisava* (18), *ključne besede*, *elektronska prošnja* (19), v razdelku *ALI VEŠ?* pa še *mehanični računalnik*, *osebni računalnik* (20) – nakazane možnosti za obravnavo medkulturnosti: gradivo je smiselno izhodišče za razmišljanje o načinu predstavitve pri tujih jezikih, ki se jih učenci (sploh za angleščino, nemščino) učijo, in o drugih možnostih računalniške predstavitve; cilji po UN: razvijanje informacijske in digitalne pismenosti; oblikovanje pozitivnega razmerja do slovenskega jezika; oblikovanje zavedanja pomebne vloge materinščine in slovenščine v svojem osebnem in družbenem življenju; zavedanje podobnosti ter razlik med jeziki (2018); digitalna kompetentnost: spoznavanje, razvijanje in izoblikovanje svojega razmerja do slovenščine v aplikacijah, na spletnih straneh itd.; jezik, državljanstvo, kultura in umetnost: dejavno in problemsko spoznavanje besedoslovja slovenskega jezika, s tem razvijanje poimenovalne (besedoslovne) in metajezikovne zmožnosti, spoznavanje in redna uporaba jezikovnih portalov, spoznavanje jezikovnih priročnikov (2025).

Sklep

Raziskava zastopanosti medkulturnih komponent za razvijanje medkulturne zmožnosti pri pouku jezika v osnovni šoli za 6. razred v dveh učnih načrtih osnovne šole za predmet slovenščina (UN 2018, UN 2025) in v izbranem učbeniškem gradivu je pokazala precejšnjo prisotnost tovrstnih vsebin.

V UN 2018 so medkulturne komponente del opredelitve predmeta, namena jezikovnega pouka, splošnih ciljev (oblikovanje osebne, narodne in državljske identitete ter razvijanje ključnih zmožnosti vseživljenjskega učenja – predvsem sporazumevanje v slovenskem (knjižnem) jeziku, socialno, estetsko, kulturno in medkulturno zmožnost, učenje učenja, informacijsko in digitalno pismenost, samoiniciativnost, kritičnost, ustvarjalnost, podjetnost ipd.) in operativnih ciljev za področje jezika (razvijanje jezikovne, narodne in državljske zavesti; razvijanje zmožnosti dvosmernega sporazumevanja; razvijanje zmožnosti enosmernega sporazumevanja; razvijanje jezikovne in slogovne zmožnosti (poimenovalne, skladišne, pravorečne, pravopisne in slogovne zmožnosti); razvijanje metajezikovne zmožnosti). V UN 2025 so medkulturne komponente prav tako sestavni del opredelitve predmeta, temeljnih vodil predmeta (sprejemanje, razčlenjevanje, kritično interpretiranje, vrednotenje razvojni stopnji ustreznih besedil ter tvorjenje po vlogi in izbiri koda(-ov) različnih govorjenih in zapisanih besedil; kritično učenje inherentnih lastnosti besedil in jezikovnega sistema, razvijanje ustvarjalnega, spoštljivega, odgovornega odnosa do soljudi, drugačnosti) in še posebej v petih jezikovnih temah (sporazumevanje in besedilo; slovenski jezik v prostoru, družbi in času; jezikovni sistem in njegova vloga; pravopis in pravorečje; slovenščina v digitalni dobi).

V analiziranem učbeniškem gradivu je medkulturna komponenta vsekoli prisotna, eksplicitno najpogostejše v besedišču, predvsem ob primerjanju jezikovnih zakonitosti slovenščine z angleščino in nemščino, z uradnimi jeziki sosednjih držav (italijanščino, nemščino, madžarščino) ter z drugimi slovanskimi jeziki (hrvaščino, slovaščino, ruščino), ob primerjanju prevzetega in neprevzetega (predvsem strokovnega) izrazja, ob tvorbi novih besed ali ob raziskovanju pomena stalnih besednih zvez; v samostojnem poglavju učbeniškega gradiva je izpostavljena obravnava terminov materni jezik, tuji jezik, jezik okolja, uradni jezik, državni jezik. Besedišče je tovrstno obravnavano v različnih poglavjih, npr. ob obravnavi besednih vrst (samostalnika, pridevnika, glagola, prislova), ob obravnavi

pravorečnih, še posebej pa pravopisnih zakonitostih jezika, tudi pri rabi slovenščine na spletu, ob elektronskem sporočanju, računalniških predstavitev in pri delu z urejevalniki besedila.

Eksplisitna izraženost medkulturnosti je v gradivu manj prisotna v besedilih: od 19 besedil, ki kakor koli obravnavajo ali nakazujejo usvajanje medkulturne zmožnosti, je eksplicitno izpostavljena zgolj v dveh besedilih (*Slovenka v veselju*, ob obravnavi samostalnika, in v besedilu brez naslova, *Evan Jan Davies*, ob obravnavi slovenskega jezika).

Medkulturna komponenta je prisotna v vseh razdelkih obravnave vsebin v učbeniškem gradivu, najpogosteje v *Razmišljamo in se pogovarjamo*, *Beremo in raziskujemo*, v posameznih nalogah, v vmesnih besedilih kot dopolnitvah izhodiščnega besedila ali pojasnilih obravnavane jezikovne tematike, zelo pogosto v razdelku ob koncu poglavij *Ali veš?*.

Zgolj nakazanih je ogromno možnosti za obravnavo medkulturnosti, npr. kulturni elementi (pojem *Noč branja* v slovenskem in tujem prostoru v preteklosti in sedanjosti *polnočna čajanka, pižama, copati*); v razdelku *Razmišljamo in se pogovarjamo*, v besedilu in nalogah o sporazumevanju med živalmi in primerjava s sporazumevanjem ljudi, sporazumevanje z glasovi in s kretnjami (gluhi ljudje); vmesno krajše besedilo s predstavitevijo Slovenije kot ene izmed članic EU z izpostavitvijo velikega števila uradnih jezikov EU, o zapisu poimenovanj uradnih jezikov in prebivalcev EU z malo/veliko začetnico. Na več mestih obravnave je oznaka za tip nalog, ki spodbujajo uporabo (spletnih) pripomočkov (npr. slovarja, pravopisa, enciklopedije, zemljevida, spleta).

Vse ugotovljeno potrjuje uresničevanje ciljev v učnih načrtih: vodeno in samostojno pisno ter ustno tvorjenje in utemeljevanje svojih odzivov na prebrano; sprejemanje, tvorjenje, razčlenjevanje in kritično vrednotenje različnih vrst besedil in razvijanje lastne (kritične) sporazumevalne zmožnosti; razvijanje lastne sporazumevalne zmožnosti; praktično uzavešanje značilnosti slovenskega jezikovnega prostora, vključno z jeziki, ki ga obkrožajo; razvijanje zavesti o slovenskem jeziku in jezikih v družbi nasploh, pri čemer so izpostavljeni tērmini materni jezik, uradni jezik, državni jezik, tuji jezik; s pomočjo primerov dejavno in problemsko spoznavanje možnosti obravnave jezika na različnih ravneh (glas, beseda, stavek, besedilo) in tem začenjanje povezovanja svojega poznavanja jezikovnega sistema in njegove vloge v logično zaokroženo celoto; spoznavanje, razvijanje in izoblikovanje svojega razmerja do slovenščine v aplikacijah, na spletnih straneh; spoznavanje in redna uporaba aktualnih jezikovnih priročnikov v digitalnem okolju.

Literatura

Bela knjiga Sveta Evrope o medkulturnem dialogu/White Paper on Intercultural Dialogue, 2008. 29. https://www.coe.int/t/dg4/intercultural/source/white%20paper_final_revised_en.pdf (12. 1. 2026).

Špela BREGAČ idr., 2025: *Učni načrt. Slovenščina*. Ljubljana: Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje, Zavod RS za šolstvo. https://www.gov.si/assets/ministrstva/MVI/Dokumenti/Osnovna-sola/Ucni-nacrti/Ucni-nacrti/2025/UN_OS/Ucni_nacrt_slovenscina_2025.pdf (19. 12. 2025).

Dragica HARAMIJA, 2020: *Gradniki bralne pismenosti: Teoretična izhodišča*. Maribor: Univerzitetna založba Univerze v Mariboru.

Saška HORVAT, 2011: Vrednotenje medkulturne zmožnosti pri pouku tujega jezika. *Vestnik za tuje jezike*, 3/1/2. 111–120. <http://www.dlib.si/?URN=URN:NBN:SI:doc-5526HZSJ> (12. 1. 2026).

Marko JESENŠEK, 2024: *Imenitnost slovenskega jezika* (Zora, 157). Maribor: Univerzitetna založba.

Jeziki v vzgoji in izobraževanju. <https://www.gov.si teme/jeziki-v-vzgoji-in-izobrazevanju/> (12. 1. 2026).

Ključne kompetence za vseživljenjsko učenje: evropski referenčni okvir (UL EU 2018/C 189/8). <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/PDF/?uri=OJ:C:2018:189:FULL&from=SL> (20. 9. 2025).

Vesna KUMER, Črt MOČIVNIK, Mojca SMOLEJ, Tomaž KONCILJA, 2016: *Slovenščina v oblaku. Samostojni delovni zvezek za slovenščino v 6. razredu osnovne šole* (Vrste besed. Beremo, pišemo, govorimo in poslušamo. Izgovarjamo in zapisujemo. Slovenščina.si. Moji miselni vzorci.). Ljubljana: Rokus Klett.

Nacionalna strategija za razvoj bralne pismenosti za obdobje 2019–2030. https://www.gov.si/assets/ministrstva/MVI/Dokumenti/Razvoj-solstva/Novice/Nacionalna_strategija_pismenost_2019_30.doc (12. 1. 2026).

Mojca POZNANOVIČ JEZERŠEK idr., 2018: *Učni načrt. Slovenščina*. Ljubljana: Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport, Zavod RS za šolstvo. https://www.gov.si/assets/ministrstva/MVI/Dokumenti/Osnovna-sola/Ucni-nacrti/obvezni/UN_slovenscina.pdf (20. 9. 2025).

Priporočilo Sveta (Evropske unije) z dne 22. maja 2018 o ključnih kompetencah za vseživljenjsko učenje (Besedilo velja za EGP) (2018/C 189/01). [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018H0604\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018H0604(01)) (20. 9. 2025).

Resolucija o nacionalnem programu za jezikovno politiko 2021–2025. Sprejeto 1. 6. 2021. <https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=RESO123> (20. 1. 2026).

Ustava Republike Slovenije (1991). <https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=USTA1>. Veljavno od 23. 12. 1991 (zadnja dopolnitev Uradni list RS, št. 98/25 z dne 2. 12. 2025) (15. 12. 2025).

Marijanca Ajša VIŽINTIN, 2010: Medkulturno izobraževanje in medkulturna občutljivost. *Dve Domovini*, 32. 139–150. <https://ojs.zrc-sazu.si/twohomelands/article/view/11042> (20. 1. 2026).

POSSIBILITIES FOR DEVELOPING INTERCULTURAL COMPETENCE IN LANGUAGE TEACHING IN PRIMARY SCHOOL (USING THE EXAMPLE OF SELECTED MATERIAL FOR THE 6TH GRADE)

Summary

Intercultural competence is closely related to the key competences of literacy, multilingualism, and civic competence, and is defined as the ability of an individual to effectively integrate into a multilingual and multicultural society, with respect for cultural diversity, an interest in different languages, and a focus on intercultural communication. It is essential to respect the linguistic background of each individual, the mother tongue of members of minorities and/or persons with a migrant background, and the official language, the languages of the country(ies) as a common framework for communication. In school, it is essential to offer all students as many stimulating opportunities as possible to encounter other cultures and to enable them to exchange cultural experiences and knowledge to develop a positive attitude towards different cultures, the skills of culturally appropriate communication, and awareness of themselves and others. This forms the identity of a multilingual person as an individual and as a member of a linguistic/national/state community. In doing so, participants in the education system should be enabled to use all the languages they know in an appropriate way for effective communication. The paper presents an analysis of the representation of such content and objectives in the curricula (2018 and 2025) for the 6th grade in the subject Slovene in primary school, and in the textbook *Slovenščina v oblaku. Samostojni delovni zvezek za slovenščino v 6. razredu osnovne šole* with a presentation of possibilities for further discussion.